

Vierde zondag door het jaar - 30 januari 2022

Jeremia 1, 4-5.17-19

1 Korintiërs 12, 31; 13, 4-13

Lucas 4, 21-30

Inleiding

Profeten kunnen een boodschap verkondigen die niet goed door de mensen verstaan of ontvangen wordt. Daardoor kan er een afstand ontstaan tussen de profeet en zijn of haar toehoorders. De kans hierop is groter naarmate de boodschap nadrukkelijker is gesteld of met meer overdrijving wordt uitgesproken.

In de bijbel overkomt dat regelmatig de profeten, die vanuit hun passie proberen een verandering op gang te brengen. Het overkomt ook Jezus in de evangeliëlezing van Lucas vandaag. De lezing is een vervolg op de lezing van vorige week zondag, waarin Jezus in de synagoge van Nazareth aangaf dat de bevrijding is aangebroken, maar vandaag neemt het verhaal een dramatische wending.

In de eerste twee lezingen nemen Jeremia en Paulus ons mee in wat hen inspireert. We lezen de prachtige, bekende woorden van Paulus over geloof, hoop en liefde. Deze lezing wordt vaak bij huwelijken gebruikt in eigen kring. Vandaag worden we uitgenodigd om ook in relatie tot andere mensen uiting te geven aan geloof, hoop en liefde.

Overweging

In 2006 kwam er een nieuwe documentaire uit over de klimaatcrisis: ‘An Inconvenient Truth’. Een ongemakkelijke waarheid. De film bracht met indrukwekkende beelden de opwarming van de aarde ter sprake en de gevolgen voor onze leefomgeving, zoals overstromingen, droogte, honger, armoede en de gevolgen voor elkaar.

Ondanks de soms prachtige natuuroptnames voelde de film inderdaad ongemakkelijk aan, want dragen wij individueel niet zelf bij aan de verslechtering van het leefklimaat voor mens en dier? En daarbij deed de film ook nog een appèl op ons om onze eigen levensstijl te veranderen. Wanneer er een uitdaging voor ons ligt, kan dat een onrustig of ongemakkelijk gevoel geven (1).

En het lijkt wel alsof dat onrustige gevoel in deze tijd toeneemt. Heel zichtbaar en hoorbaar uiten sommige mensen tegenwoordig hun ongenoegen en boosheid. Het is via internet makkelijk geworden om met directe, harde woorden elkaar persoonlijk te bejegenen. Enkelen gaan er zelfs toe over om anderen fysiek te bedreigen. Het is niet eenvoudig om op deze boosheid een goed antwoord te hebben. Hoe kunnen wij er individueel aan bijdragen dat boosheid niet de overhand krijgt?

Ook Jezus gaf een ongemakkelijke boodschap, waar de mensen woedend over werden. Zo boos, dat ze hem het ravijn in willen jagen. Hij had zojuist in de synagoge van Nazareth verteld dat de hoop op bevrijding werkelijkheid wordt. We hebben het afgelopen zondag gelezen: hij was gezonden om armen de blijde boodschap te brengen, gevangenen hun vrijlating bekend te maken, blinden te laten zien en verdrukten te laten gaan in vrijheid. De mensen reageerden hier toen enthousiast op. Jezus illustreerde echter zijn woorden daarna met twee bijbelse passages dat het heil van God toekomt aan een heiden, een vreemdeling: de hongerige weduwe uit Sarepta en de zieke Syriër Naäman. En toen ontstond de woede. De toehoorders in Nazareth hadden zich erop ingesteld dat hun eigen leven beter zou worden en niet dat van mensen verderop.

Inderdaad is onze reactie vaak om eerst aan jezelf te denken als er een verandering aangekondigd wordt. En als je eigen belang er niet mee gediend is, kun je teleurgesteld raken of gefrustreerd en boos worden. Dat gevoel kan zo dominant worden dat je uitsluitend aan je eigen belang blijft denken en je je zelfs niet meer kunt verheugen in het geluk van een ander.

Je ziet het bijvoorbeeld aan de reacties als Afghaanse vluchtelingen tijdelijk een paar maanden onderdak gegund wordt in een centrum nabij een dorp. Angst en woede domineren en kunnen leiden tot heftige reacties. Begrijpelijk en ongemakkelijk tegelijk, want de meningen lijken onoverbrugbaar.

Maar dat zijn ze niet als we de dialoog aangaan, proberen te begrijpen waar achterliggende angsten op gebaseerd zijn en welke diepere behoeften er liggen. Niet om te kunnen overtuigen, maar om te kunnen begrijpen, elkaar met empathie proberen te vinden.

En als dat niet meteen mogelijk is, dan is het belangrijk om de verbinding met elkaar niet te verbreken. Het is zo vaak gebleken in de geschiedenis dat zich op een later moment nieuwe mogelijkheden kunnen aandienen om elkaar wel te vinden.

In een tennisgroep van 8-9 mannen, bevindt zich 1 tennisser die denkt in complotten en overtuigd tegen vaccinaties is. Discussies over inenting tegen Covid-19 leiden tot heftige emotionele reacties en afstand tot elkaar. Gelukkig zijn de bijeenkomsten met elkaar tot nu toe nooit beëindigd met een grimmige discussie, maar met een ander onderwerp wat gelegenheid gaf elkaar de volgende keer weer te zien.

Er is een verschil tussen wie iemand *is* en hoe hij of zij zich gedraagt. Een moedige vrouw wees hierop toen zij werd bedreigd omdat ze publiekelijk voor vaccinatie was. In dagblad Trouw zei ze: zoals ik méér ben dan mijn columns, zo zijn de mensen die mij intimideren méér dan hun haatmail. Misschien heb ik ze wel stiekem aan het denken gezet. Soms moet iemand een stevige mening uiten die zorgt voor enige disruptie. Zo kunnen we met elkaar genuanceerd nadenken' (2).

Krijgen wij niet allemaal af en toe in ons leven de gelegenheid ons uit te spreken over iets dat niet klopt, over iets dat niet gezegd mag worden? De profeten deden dat vanuit hun hart, soms met overdrijving. Wij kunnen dat met onze eigen woorden doen, maar ook vanuit een werkelijke betrokkenheid met elkaar en vanuit de diep gekoesterde hoop om elkaar te verstaan.

Hopen is een actief woord, niet een passief gebeuren; als je niets doet en toch hoopt dan kun je teleurgesteld raken. Hopen en iets zeggen of doen gaan hand in hand.

Tenslotte, onze hoop staat niet op zichzelf maar kan *gebaseerd* zijn op ons geloof en op onze liefde voor onze medemens, speciaal voor degene die het in het leven minder heeft getroffen of degene waar we het niet mee eens zijn. Het zijn de drie grote woorden uit de tweede lezing -hoop, geloof en liefde-, die ons iedere keer uitnodigen hieraan een actieve betekenis te geven (3).

Velen zijn ons voorgegaan, waaronder Jezus, in hun grote liefde voor hun naaste. Het is de liefde voor onze medemens die alles overstijgt, zegt Paulus. Het is deze liefde waar je altijd, ook in ongemakkelijke situaties, op terug kunt vallen als je verder wil komen met elkaar.

Hyleco Nauta

Inspiratie

- 1- Voor het luiden van de klok, Janssen/Zuidberg
- 2- Trouw 22 januari 2022
- 3- Augustinus, H.Arendts, J.Moltmann; het gaat om het beginnen; hoop als begin.